

Vragen Inez Flameling (PvdA-GL), over Brief GS over Aanbieden van Cluster Energiestrategie (CES) 3.0 - 521237, agendapunt 5

Vragen Commissie Strategische Opgaven	Antwoorden
De CED leunt zwaar op CCS. Ook na 2050 blijft CCS een groot aandeel houden (grafiek blz. 7). Tegelijkertijd valt op blz. 63 te lezen dat er, behalve Aramis, weinig mogelijkheden zijn voor CO2 opslag. Een net gepubliceerde studie van Imperial College London, de grootste onderzoekswerkgroep op het gebied van CCS, laat zien dat de wereldwijde capaciteit voor CCS veel kleiner is dan aangenomen, en er veel meer inspanningen nodig zijn om het potentieel te benutten (https://www.imperial.ac.uk/news/255614/study-finds-limits-storing-co2-underground/). Is er een alternatief scenario voor als CCS niet gaat lukken?	Ontwikkelingen in de CCS-markt worden nauwlettend in de gaten gehouden. CCS is een belangrijke technologie voor productie van bijvoorbeeld blauwe waterstof. Het huidige waterstofgebruik is in de regio dusdanig groot, dat dit niet op korte termijn volledig vervangen kan worden door groene waterstof. Het project Northern Lights in Noorwegen is een alternatief voor Aramis. Daarvoor is al een investeringsbeslissing genomen en er zullen ook CO2-volumes uit onze regio naar Northern Lights gaan. Voor andere CCS-projecten in de regio wordt o.a. gekeken naar opslag via Aramis, maar zijn ook nog andere routes mogelijk. De verwachting is dat de technologie ver genoeg is. Daarnaast is er in de lege gasvelden onder de Noordzee voldoende ruimte.
In de beoordeling van de CES1.0 door het PBL in 2021 (https://www.pbl.nl/uploads/default/downloads/pbl-rvo-tno-2021-reflectie-op-cluster-energiestrategieen-ces-1-0_4475.pdf) wordt opgemerkt dat een substantiële vraagtoename van elektriciteit wordt verwacht als gevolg van nieuw te vestigen datacenters en andere bedrijven, en dat deze ontwikkeling niet is meegenomen in de cijfers. Op welke manier houdt SDR rekening met de toename van datacentra en andere energie-intensieve nieuwe bedrijven?	In de CES 3.0 wordt de te verwachten energiebehoefte van bestaande bedrijven afgezet tegen de plannen van de netbeheerders. Voor nieuwe industriële activiteiten zijn er op basis van gesprekken met SDR-leden of bedrijven die binnen North Sea Port bekend zijn datasets opgesteld die een goed beeld geven van de te verwachten energie-intensieve industrie. Een voorbeeld daarvan zijn ontwikkelaars van elektrolyzers (t.b.v. groene waterstofproductie), die sinds de CES 1.0 nog steeds in beeld zijn. Dit wordt gedaan op basis van zo concreet mogelijke informatie. Op de meer langere (en meer onzekere) termijn worden inschattingen in de doorgroei van bijv. elektrolyse (gepaard met de

Vragen Commissie Strategische Opgaven	Antwoorden
	doorontwikkeling van wind op zee), alsook andere sectoren. De CES is daarbij echter een momentopname: Binnen is de regio de vestiging van nieuwe industrie een belangrijk aandachtspunt en zal zorgvuldig geëvalueerd blijven worden.
De grote bedrijven moeten verplicht een onderzoek uitvoeren naar alle kosteneffectieve maatregelen en een uitvoeringsplan opstellen voor maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder. Is dit gebeurd en zo ja, hoe wordt gehandhaafd dat deze maatregelen ook worden uitgevoerd? (https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/06/29/vanaf-1-juli-aanscherping-energiesparingsplicht-voor-bedrijven-en-instellingen)	De toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht, en de daarbij behorende informatie- en onderzoeksplicht ligt bij de Regionale uitvoeringsdiensten. Voor de zogeheten seveso-bedrijven is dat de DCMR. Met betrekking tot de DCMR hebben bijna alle bedrijven voor wie de verplichting geldt het onderzoek ingediend. De bedrijven die dit nog niet hebben gedaan worden hierop aangeschreven. Sommige bedrijven hebben vrijstelling vanwege overgangsrecht. De onderzoeken die zijn ingediend worden door de DCMR getoetst aan de wet. Uitkomst daarvan is dat de meeste bedrijven hun onderzoeken moeten aanvullen. In 2025 gaat de DCMR toezien op de uitvoering van energiebeleid van bedrijven en maatregelen uit hun besparingsplan.